

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Medizinische Rezepte - Cod. Rastatt 64

Welsch, Georg Hieronymus

[S.l.], [2. Hälfte des 16. Jahrh.]

Illustrissimo captiuo domino ioan: Friderico seniore duci Saxonie

[urn:nbn:de:bsz:31-300564](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300564)

NARES

contra vermes nasi qui barones
vel nepones dicuntur

℞ Salis armoniaci in aceto dissecti
.q.v. fiat colatura cui adde

Pul obliam .q. sufficit

Mellis totidem Misce Limimenta

Nasale pp obstipationem anhelitus p naris
et iterum ad prelocandum murrum p eosdem
pro illustrissimo captivo dno Ioan: Fridrico
seniore duci Saxonie

℞ Maiorane Rosmarini

Salvia ongan an .3.s.

se: Nigelle . . . ℞i

Chariophily Pipr: an .g.v.

omnia bene trita fiant cum Therobinthina
nasalia ducto felle sericeo et mellem tandem
addo Ellebori nigri ℞iij

Ad fluxum sanguinis narium
Aqua distillata ex radicibus ciclaminis sepius
imposita ~~et attrito~~ valet.

Ad idem loco potus egroto sepius datur

℞ Sirupi acetosi Limonium ℞ij
de papauere ℞iij

Vini citonior ℞vi

Rob Berberoz ℞i

Misce fiat ~~sanus~~

NARES

Ad idem

℞ Philony persici ʒi

pul: Lap: Ematilis pp

Boli Armeni pp an ʒi

Saccari q. s. fiat bolus detur in aqua

purse pastoris uel ubi integrum duriora-
rit bibat desu p aq predicte ʒij

Contra ruborem nasi lotusq faciei
oultam rubeam

℞ Sulphuris Vini ʒs Mirrhy ʒij

Aluminis Recte ʒs Camphire ʒij

Litargiry ʒi

Aq Florum fabaz

Sivil: salamo: an ʒij

Rosaz Plantag: an ʒi

Mist et applicet summo mane post
prandium et post cenam et caueat friga-
ura ij horas desup

Ad Ulcera interioris caruncule narium
cum lesione ossis nasi

℞ Aluminis ʒis sarcocollo ʒi

Mirrhy Rad: Irros an ʒs

Litij ʒij

Coquantz in tby decoctionis fortioris Ligni
guaiacani ad consumptione q pertu et
post quat: reterent cum claris parte fiat
caput purginiu ter indie et crassid pars
illinatir profunde in nares bene confert
et tandem ossiculim extrahat

Idem administrat adhibita cura xilognasari.

NARES

Ad sistendum catarrhum

Fiant nasalium cum Niorlla ff Majorana
Floy chamomille Bleta Chariephile: parum
cinamomi Incorporentur cum Mastiche
et Therbinthina

Item si non sistatur catarrhis administrantur
bis vel ter in hebdomada Si Pitt de Arnon
glosa, formantur cum aqua vite

Contra catarrhum acutum suffocatio-
nem et maxime cap: dolores

Rx olei Rosati costini an ʒs

Farine se: Lim. q. s. p incorporationem
in modum Emplas: cui postea misce
opij cantharid: pul: ʒij

Marcu: sublimati ʒs et ducatur emplaf: sup
aluta in longitu: 4. et latitudi: 3. digitor
et tandem medicum de p'dicto pulvere sup
aspigatur superficiem Emplas: mure q prima
spondili colli asponatur et manent per totam
noctem. Mene Vesica aperitur et locus cum
oleo Rosaceo vel vng albo aperitur seruetur
ut fluat diu

Diversio in catarrhis et sode

Rx Vng: Albi communis ʒs Mercu: sublima ʒi
cantha: vi. cere Albe

olei Rosati an. q. s. fiat Emplas:

Ducatur sup corium in forma et quantitate
Ziner ʒij ʒi d'arsens Locis ut solut manent
Apertis 3. vel quatuor dies

NARES

Loch ad fluxiones calidas et
Renna acutum

℞ Electua: diatragan: frig: ℥i
Boli armiri orienta: ꝑꝑ et ꝑꝑ rosa: loti ℥ij
Troci: de terra sigil: ℥ij
Sir: de papau: fiat s. A. Loch

AVRES

Ad aures et tinnitum eorum

℞ Castorei, pulpe colocinthis: an̄ ℥i
 oli Rutacci castorei . an̄ ℥ss
 Ducantur sup lapide ad ultimam usq incorpo-
 rationem de quo tandem mane immittantur
 dex uel tres gutte in aurem et sanabitur
 patiens citi:

Ad idem pro surdastra

℞ Pulpe colocinthis ℥i
 Vini sublimati ℥iij
 oli Rutacci castorei an̄ ℥v
 Coquantur simul ad consumptionem vini
 et immittantur gutte iij in aurem mane
 et vesperi, quiescendo desup in anacintino
 ꝑ horam

Eidem

℞ Succu ceparum ℥ij
 Fellis Leporini ℥i
 Colocinthis ℥i
 Coquantur in vase vitreato in cooperta ad
 tertiam consumptionem et imponatur
 in utramq aurem calide

Handwritten text, likely a list or index, with a large water stain in the center. The text is mirrored across the page, suggesting bleed-through from the reverse side. Legible fragments include:

- Ad idem pro...
- Colonia...
- ...

OS. DENTES

Dolor dentium

21

Gallbanum subito confert doto corros. denti:
 Pilosella (Mans örtri) in vino cocta et
 gargarisata. Maxim: Imperat: calidissime
 in ore valet opij

Ranc in aceto et aqua coquantur panterij
 in illo decocto vtiliter lauaat in dolo: roras:

Ad idem

℞ corij interioris sambuci
 Piperis an̄ .j.v. fiant pillule ponantur
 sup locum dolentem donec liquefiant

Aliud

℞ Rad: pirethri ℞i Glicirrie ℞is
 Diptami ℞i Gallarum ℞s
 Fiat puluis pro dolore dentium

Ad idem

℞ opij throba: sr: thosciam
 sr: Apij an̄ ℞ij
 cum aceto fiant pill ad dolores dentium
 supposito denti extrahunt oes putrefactiones

Ad dentes commotos putridos
 stringens gingiwas

℞ Nucem cupressi ℞ij
 Rad: pirethri Cipri an̄ ℞ij
 Balaustiarum psidij an̄ ℞i
 coquantur in th̄i Aquę ad sumptio: 3 ptis
 et colentur Addendo Alluminis salis gemmian̄ ℞i
 oximol: squil: Aceti rursdem an̄ ℞i
 Fiat gargarisma

DE DENTIBUS
Dentifritium opt^m in dealbe: dentib:

℞ salis usi, Valoz fractoz de gemi j. bene
dist^oer g^oster an 3i.

Ciperi assi

Canar combuste an 3s

Cornu coru^m usi 3ij

Coralli albi . . . 3s.

Fiat o^mnium puluis subtilis, quo ultra us^u scis,
denti abluat, dentes vino grat^o

— Sola colocinthidos decoctio in aceto vrbenano
vissime dolorem sedat

Dentes corozos extrahere et dolorem
corum sedare

℞ Interior colocinthidos 3i.

piretri. Sinapi an 3s.

Aceti . . . 3v

Fiat decoctio modica q^u in ore tenet^r et valet opt^m
Ad vocem deperditam

Aquam distillationis ex cerasis nigris nostratib^{us}
optimam experimentum est, si haustus pernar
vel gutt^u aliquot in os multi mittant^r

Ad idem valet si folia heder^e p^{ro} noctem in
vino bene macerata mane sup^{er} lingua patientis
ponant^r

Item distillatio infusionis zilly gnathij in vino
sublimato ad idem et p^{ro}sertim ex apoplexia valet

Contra omⁿ dot^u dente experimentum
Inungant^r gingiar, et dentes Thoriaca
sola et confert

Item Vinum sublimatum ol: Rosaceum ad idem

Item Lixivium fret^o

Item decoctum forte g^uniaci

OS DENTES

Contra dolores dentium et catarcho

22

℞ Radices Tormentille ℥iij galange ℥ij

Aceti ℥iij Aquæ ℥vi

Cognantur ad consumptionem quintæ partis et usûs
est calidus et collucens

Dentifricium post gallicam inanchoræ

℞ Cornu cerui usi

Putaminum uiorum calcinatorum an ℥ij

Iridis Piperis coralli an ℥ij

Commisce fiat puluis

Item et pul: silium albisi calcinatorum in q aceto
extinctorum, deinde in aqua Rosarum diu infusorum
pulsorum et cribellatorum fiat dentifricium

Ad corrosos dentes extractio

Titimalis rum pipere tritus et cum cera incorp
poratur denti cano imponatur, et extrahit leniter
ligamenta corrodingo phlogomaq attrahendoIn putrefactione dentium et molliificatione
gingivarum

℞ Tormentille. Piperis an ℥iij

Pirethri ℥s Nucis moschate ℥i

piloselle Ms.

Cognantur in aq tibi aceti ℥ij ad consumptio: aceti
fiat colatura cui misce coralli albi ℥iij

Rasura cornu cerui ℥is

commisce ad usum, quo semper mane colluntur
os, parum in ore diu retinendo

Contra ariditatem lingue lauatorium oris

pro humectatione lingue in ser seruime

℞ Mucilaginis sei psilij

Citomaz

Extractum cum aqua portulacæ uel violæ an ℥s

Aqua portulacæ simplicis an ℥ij

OS DENTES

Aceti Rosati ℞ Miscer simul et cum panno
 scarlatino lanctur os, ut solent Sapiens
 Fricetur lingua et palatum tra in die cum lardi
 suilli cute (Siswartem) et interim cum
 aqua decoctionis cerasar dulcium sepe garga
 nistur os, uel cum aqua q̄ ex ore epi post
 postum scalis potati decident Et n̄ n̄

℞ Contra dolores dentium

℞ Radix Titimalli in vino ad medias cocta
 si os collinas prodest contra dolores dentium
 cum et orobiscus dixerit uel assent si iam dicto
 decocto os, bis in mense colluatur, nunquam
 dolorem dentium futurum

Garganisma ad canium deniq

℞ Pilosella Melloloti an Mi

Nunq muschate 3s

Cornu cerui vsti ℞i Aceti uini Albi ℞ij

℞ Fonta th̄i coquantur ad acetu consumptione
 et colentur ad uitrum

Confortatio et dealbatio dentium

℞ Aristolochiy Rotunde

Corq granatorum an 3s

Lap: pumicis salis gemme

Aluminis vsti an ℞i

Cornu cerui vsti

Tesq auorum ustorum an ℞ij

salis torrefacti

Nunq muschate

Chariophiloz an ℞i

Miscq fl puluis

OS DENTES

Pul: y Dentifritio caroli v
 Imperato: paratus

℞ Coralli Rubri ℥i
 Pūnicis
 Margaritarū an ℥ij
 Gallie moschatū iij
 Sang: draconis
 Chaniophilorum
 Cinamomi electi
 Mastiches . . . an ℥ij

Ambre
 Moschi . . . an ℥ij
 Miste fiat pul: subtilis: et Tribellatus
 Dentifritium comitissy a Sūtz

℞ salis istri
 Marmoris albi
 Pūnicis
 Coralli albi an ℥ij
 Corty citri . . . ℥ij
 Mastiches . . . ℥i
 Moschi . . . ℥ij
 Miste fiat puluis

OS, CONTENTIA

Gargarisma ad ulcerationem oris

74 morbi Gallici

R. Callarum ambarum pridiarum

Balansthorum . . . an 34

Aluminis crudi . . . 35

Diamoron . . . 34

Mellis despumati . . . 31

Aquis Plantaginis

Solutio

Prunelle . . . an 36 Misc

Post inunctionem gallicam, quoniam multa saliva fluit et in alijs aperitibus oris optime valet ad restringen: et consolibus

Ad putrefactionem Gingivarum et ulcerationem oris, anigd: 7 ex gallico

R. Hordei mundi, Lentium an 15

Cranoz simachi cimaz rubri an 35

Balansthorum psidie an 34

Fol: plantaginis Millefolij

Caude sequine an 15

Bulliant in his aqua ad tertias et colentur

Addendo mellis rosate 35

Diamoron

Dianicum an 30j

Sirupi de succo granatoz 35

Alluminis usi 35

Mixt fiat gargarisma

Ad idem ubi vucula decidit et loquus palasus ulceratis erat in moribus

R. Succo Verbene, et mellis despumati ana partem equalium coquantur ad spissitudinem debili optime confert

OS CONTENTA

- ℞ Victrioli albi ʒss
- Alumini crudi ʒi
- Vindic qm̄ ʒij
- Rad. Anstolochy rotūdo
- Cons: maioris an ʒi
- Mellis ʒis

Ad ʒij Fiat decoctio ad 4te partis
 Consumptionem valet et aqua hyc ad penis
 Ulcera cachorta

Contra foetorem oris

- ℞ Chaniophiloꝝ
- Nij moschato
- Cinnim
- Mastiches an ʒi
- Rosarum - - ʒv
- Cubebarum . . ʒss
- Cardamomi - - ʒi
- Xilo aloes . . ʒss

Fiant pith cum Mellis Rosato limantur
 sub Lingua

Triphora saracemica contra foetorem oris valet

FACIES

25

Ad Invernio, Ulceratione, fissurasq
labiorum et faciei, certissim natra
Coagulum vel butirum factum ex albumine
ovis, quod fac diligenter et utere ut scis

Ad pferas impeliginis feras, ruborem
faciei et initia Elephantiasis

℞ Nitri . Alluminis . Sulphuris viris cere an ʒvi

Picis liquidæ ʒiij
olei in quo Rododaphne bene cocta sit, q.s.
fiat Implastrum

Egretta scillam in oleo coquit, et chamelionis
muri, Radicem adderem Muscilage se: citonia:
extracta cum aqua decoctio: cantharum, supra
modum lenit mordacitatem aliorum medica-
mentorum q impeliginem fere et maligra scabiei
applicantur, si ea erosio locis illiniatur

Contra maculas rubras faciei

℞ Asphalti ʒi Zitarvirij anij ʒij
Plumbi vni Ceruse an ʒijs
Miri ʒis Mercurij sublima: ʒ xvij
Thuris Mastiches Mirre sarcocelle an ʒ viij
Sulphuris ʒ ix

Thuris ppt ʒi

Butiri Vaccini .q.s. ad incorporationem fiat Ung

Contra Maculas faciei, quos Rosennickten vocant

℞ succi Trros ʒs
Aq floz fabarum ʒi
pul pumicis ʒs coral: ppt ʒi

Farine fabarum .q.s. q incorporatione
fiat limimentum

Ad pustulas faciri ex quacumq. ca.
℞. Arūno: vtiſſij. .q. v. tūdanſe diū in moru-
tario affūdenſo ſuccūs lapatū acūti .q. ſ.
Miſce et uter ut ſcis

Ad clarificandam faciem, item contra
maculas et ruborem eūs

℞. Miſcila: sr: pſillij
Gūmmi arabici
Dragaganti. cūm aq. mollif.
Flo: Fabarū et menipharini
extracte an tbi

Fiat colatura cui Addr xij albumina oīoz
cūm p̄dictis op. q. agitator, et miſce ſequētia
Tartari Calcionati . q. v. s.

Masticis Saccari an ʒvi

Camphire ʒij

Succi Limonūm ʒij

Fiat Limentūm in forma vngti

Lac Virginale ad ſupra ſcripta

℞. cenſe Litargi: an pul: an ʒiij

Camphire ʒij

Aceti

Aq. Roſarūm an qz̄t .i.

Albū: onorūm ʒij

Tortiter oīa ſimul agitentz diū et p̄
filtrūm diſtillentz bene uter ut ſcis

FACIES

Contra combustionem faciei a sole

26

℞ Aqua Liniſtici

Nymphanim an .q. s.

Uter ad faciem panis

Ad lrsam faciem a fumo uel igne

℞ oli Rosarum ℞i

Vitelli oui n. j.

Bene conſuſcendo. et Uter

Ad sinanchen

Accipiantur midis hœrœndinis cum toto ut est
pulv. oïo deinde incorporentur ad modum pulvis
cum aq. calida, vel quod malis foret cum hitiro
liquefacto et durat. sup. pannum ligaturq. circa
collum et valet opte nam liberat cito

Ad casum vûntis

℞ Pul: Macropi: Piperis an ʒij
Mellis Rosati despumati ʒi
Fiat mixtura q. sumitur lambendo

Ad idem pro Rusticis

℞ Allûminis crudi ʒij
Salis Piperis an ʒi. Aceti parum
Aq. prunellæ tbs fiat gargaris:

Ad casum et magnitudinem vûntis

℞ Piperis Anisi an ʒi
Allûminis . . . ʒs
Glicirise . . . ʒi
Fol. saluie no xxx
Emulsi campare ʒij

Mellis cochlearis .v.

Vini Rubei tbi

coquantur bene et imitte ad gargarisandum
vel quacumq. modo accipere possit calide

COLLYM ET VVULA

Contra gūlcerationem vūulē et
angūlarūm asperit

℞ Aquę plantaginīs ℥ss
Diamoron Dianūcūm an ℥ij
Mellis Rosati ℥ss

Mist & gargaris: si nīs addo sirūp: Viola ℥ij
Ad idem

℞ Diamoron Aceti Rosati an q̄℥.ss.
Vini Albi an Matrisil:

Atq Plantaginīs an ℥ss
Mist & gargaris:

Aliud

℞ Sūcci granator ad spis: coctę
Mellis Rosę Dianūcūm an ℥ij
Atq Prūnellę Matrisilūij an .q̄s.
fiat Gargarisma

PULMO ET PECTUS

28

Decoctio pectoralis in spe future et ibid.

℞ Rad. Glicirizæ Angelicæ an ʒij

Plantag: Virgæ pastoris an ʒij

se: Foeniculi ʒij

Vinarum psorale ʒi

Carica: ping: no vi.

Juuba: sebrsten an vt iij

Hissopi sicci

Capil: Veneris an M.

saniculi miori

Pirely Rofra bonis

caude Equine

Serpentane

Cens: Saracemica an M

Horvri excoctati ʒij

Aque fontis lb vi fiat decoctio ad tertiam
consumptio: preter colatura dulcorum cum
sufficit q. Mellis Rosar et fiat potus

Item

℞ Lochsani et experti ʒij

℞ Spe: Diapnidi Diatrag: fno:

Diapnos salamo: an ʒi

4oz se: coim fno: maid: excoct an ʒs

se: Foeniculi ʒi

succi glicirizæ ʒs

Poenid: ʒi Musala: Tragacanti dissoluti q. s. fiant

Trocisci sub linguam

Nota

PVLMO ET PECTVS

Item

℞ Bohi Armeni in frusta dissecti ad
quantitatem nucum ℞ij

℞ Aquæ Rosarum ℞vi primo ignescat bolus
drindo aqua Rosaz sup Aspergatur et fumus
℞ Empolum capiat ℞ os

Item

℞ Dalansioz certz citri / Rossmanni
saluz Macis Xilo aloz an ℞i
olibani Chaniophiloz sandarac an ℞ij
Fiat ut Alcohol

Item

℞ succi Lävendulz ℞s

Cum isto succo Pscriptus pulvis est felissi in
His capiti circa commissuram verticalem

Item

℞ Aniculi minorz ℞i pulv:

Rad: Viroz pasto: Aniz mist

Alia Decoctio pectoralis in Anisi
et repletionem pretonis

℞ Rad: Emuly campanæ

Chiziriz Formiculi an ℞s

Plantaginis cum toto Ms

se: Formiculi Anisi an ℞ij

Hissopi Scabiez Centaurij

saluz Betonicz an M. i.

Thimi Epithimi

capil: veneris an ℞s

PVLMO ET PECTVS

29

passularum mundatarum Mi
 Ficuum ping: ʒi. vi.

Tinubarum Srsbr̄ an ʒi x

Infundantur in th̄oij aq̄ fontis stant p̄ noctem
 mane coquantur ad tertie partis consumptione:
 et colentur Dulcorat̄ cum ʒij Mellis Rosati
 Et fiat potus

℞ conf̄ Diarroc salamo: ʒi

Ad Malam pectoris cal, et siccam
 gphryonum et Anisim siccam

℞ Lochsani et experti
 de papanere an ʒs

Confect̄ diatrag: frig: ʒi

Misc̄ sr: psilij aq̄ viola: extracte ʒij

Sirupi Violarum ʒi

Nemiphanni

Rosarum an ʒs

Misc̄ in modum lambitini

Alteratiuum ad eadem

℞ spr: Diatrag: frigid: ʒis

Diamarg: frig: ʒi

Diatnon sand: ʒij

Conserua Rosarum

Duglesi an ʒs

Saccari. q. s. fiat conditum drauretur

Item in eodem affectu fiat tūplex ex

sir: capil: venenis ʒij misc̄

Potus in phthisi, et Hidrops

℞ Rad: Emuly campanæ ʒvss
Olicirriæ an ʒss
se: Foeniculi cari an ʒij
Centaurij scabiosæ
satūrgæ Agrimonie an Mj.
Capil: Vmris . . . ʒi
Passūla: . . . ʒis

Coquantur in t̄o. t̄oj. aq̄ fonta: ad tertie partis
consumptio: colatura dulcorata cum ʒij
sirupi Ghizirriæ s̄ potus in cantharum
de quo bibatur mane et sero

rad phthi
confert

Ad Phthisi, et Vlcus pulmorum maxime

Aq̄ distillationis pulmorum vitulorum et
hedorum, quia valde a proprietate confortat
Item valet aq̄ distillatio: lactis coagulati
cum uel sine ouo.

Item aq̄ Limacum uel cancerum

Item inungatur pretis phthitici totum cum
butiro s̄. Lactis et opp̄ ualere

Item Lac caprinum opp̄ distil: valet

Etiam si non adeat febris lac erudum capri: confert

Nota opp̄ valet in catarro ad pretis uel in
humor repleto pretore purissis in vniuerso
salibus vapor ex toto armento ignito et
in aqua rosarum extincto cepit per os
durq̄ ayn ʒijgr̄es mane meridie
et sero

PVLMO ET PECTVS

30

Item ad ~~phibiv~~ a proprietate valet pulmo
 vulpis yuccatus. caro Exity
 Pulmo anfris siluestris Cicera 7

¶ R. pul: pulmo: sicci
 Capil: venoris
 Succ: glizirize
 Sr: Formiculi an ʒs

Mellis .q. s. fiat Electua: uel Loch

Ad dolorem Laterum uel dolorem
 pleuresin

¶ R. olii Trini chamomeli
 Arungie caponis an ʒs
 Butiri recentis non salici ʒij

Cere noue .q. s. fiat Linimentum

In suffocatione catarrhi et Asthmatis
 paroxismo

¶ R. Oximol simpl: ʒss
 Pul: Farfare sabine an ʒi
 Pulmonis vulpis
 Sulphuris vini an ʒs
 Gummi armoniaci ʒ. iij

Manne calabrine electe ʒis

Commist in utrum, de quo in suffocatione
 catarrhi et asthmatici paroxismo propinentz ʒij

Item post mediam horam butirum, uel, et
 piper accipiat ad libitum

Pro illustri: saxonum duce Dno Guilhalmo
 Electorum Joha: Fridirico captiui filio